

Левицька А.А.

викладач,

*ВКНЗ «Володимир-Волинський педагогічний коледж
імені А.Ю. Кримського»*

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ФОНІКСІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ЧИТАННЮ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Процес читання займає чи не найважливіше місце у суспільно-комунікативній діяльності людини, адже він є джерелом отримання інформації, й сприяє засвоєнню мовного матеріалу. Часто ми зустрічаємось з проблемою, коли діти погано читають рідною мовою, і навчатись читанню іноземною в них немає заохочення і бажання. І основним завданням на цьому етапі є підбір методики, яка б мала на меті з першого заняття захопити дитину читанням і дала змогу сприяти розширенню лексичного запасу, закріпленню граматичного матеріалу, засвоєнню структурних форм мови, вдосконаленню мовленнєвих умінь.

Аналіз досліджень і публікацій з даної теми свідчить, що питанню навчання іншомовного читання в початковій школі приділялося достатньо уваги. Дослідники висвітлюють різні аспекти: психологічні особливості читання (Зимня І.О. та ін.); пошук різноманітних шляхів, форм та методів читання (Богуславська Б.А. та ін.); можливість та необхідність читання молодших школярів (Гальсакова Н.Д., Леонтьєв О.О., Рогова Г.В. та ін.); взаємовплив читання та інших видів мовленнєвої діяльності (Бухбіндер В.А. та ін.); зв'язок між навичками та вмінням читати рідною та іноземною мовами (Боховкіна В.В., Усов І.І. та ін.)

Після ознайомлення із публікаціями та джерелами по темі, можна зробити висновок, що навчання читанню протягом тривалого часу досліджували як зарубіжні, так і вітчизняні науковці.

Навчання читанню є складним і тривалим процесом, у якому розрізняють три основні стадії:

1. Формування техніки читання;
2. Навчальне читання;
3. Зріле читання.

Зміст навчання читання складається з трьох компонентів:

- лінгвістичного (букви, буквосполучення, слова, словосполучення, речення, тексти);
- психологічного (формування тих вмінь і навичок, які становлять суть самого читання);
- методологічного (вивчення прийомів оволодіння читанням).

У курсі навчання іноземної мови з читанням іноді пов'язують три різні види роботи, а саме:

1. Читання вголос з метою засвоєння техніки читання.
2. Виконання цілого ряду вправ різного призначення з опорою на друкований текст.
3. Читання з метою здобуття інформації (зріле або комунікативне читання, переважно про себе).

На початковому етапі навчання учні мають: запам'ятати конфігурацію букв, навчитися розпізнавати їх, озвучувати, писати.

Серед методів навчання читання виокремлюють такі: фонетичний (звуковий), алфавітний метод, аналітико-синтетичний, навчання за аналогією (за ключовими словами), навчання за правилами читання, метод цілих слів, метод речень і тексту тощо, метод розповіді [2].

Все більшого розповсюдження набуває метод Phonics у сучасному світі як найефективніший метод навчання читання англійською як іноземною [1, с. 70]. Протягом останніх 25-ти років набула популярності програма під назвою Jolly Phonics, яка передбачає швидке оволодіння дітьми навичками читання та письма. Вона представлена, як найбільш дієва, і її використовує більше як 100 країн світу. Основоположниками Jolly Phonics є С'юзан Ллойд і Сара Вернем – вчителі початкових класів у Англії. Варто надати перевагу тому, що навчатися за методом Phonics потрібно якомога раніше, адже ранньому навчанню сприяє розробка даного методу в ігровому стилі, що властиве дітям даної вікової категорії.

Навчання розпочинається з оволодіння дітьми саме звукам, а не буквам. Засновники даної програми поділили звуки по групах, всього звукових груп 7. До першої групи віднесено звуки [s], [a], [t], [i], [p], [n].

Цікаво, що вивчивши ці 6 звуків, дитина матиме змогу читати нескладні слова. Переклад даних слів дитині знати зовсім не

обов'язково: перед вчителем поставлене завдання навчити дитину читанню, а не перекладу.

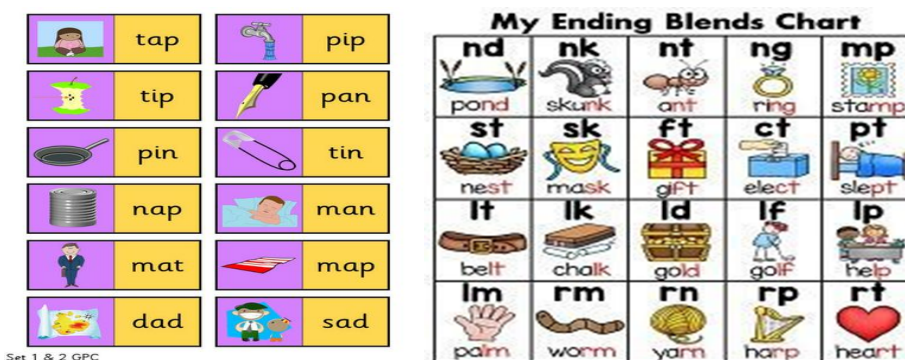
Group 1 (s, a, t, i, p, n)

sit tap spat snip
pan pip pit sap
tip at sip Snap
sat spin tin it

Коли матеріал добре засвоєний, варто переходити до вивчення звуків другої групи [c], [k], [e], [h], [r],[m], [d], до неї підключаємо і першу групу [s], [a], [t], [i], [p], [n]. В результаті чого діти можуть читати значно більше слів.

hit cat hip map
cap hen kid tent
can net rim rest
rat men pet trap

Якщо вивчення звуків другої групи добігає кінця, то можна давати дітям карточки для читання.

Користуючись цим способом вивчаємо звуки наступних п'яти груп [4]:

Третя група звуків – [g], [o],[u], [l], [f], [b].

Четверта група звуків – [ai],[j], [oa], [ie], [ee], [or].

П'ята група звуків – [z],[w], [ng], [v], [oo].

Шоста група звуків – [y], [x], [ch], [sh], [th], [th].

Сьома група звуків – [qu],[ou],[oi], [ue], [er], [ar].

Цікаво, що кожному із звуків, притаманний відповідний жест (руки чи пальців), придуманий авторами методики. Тобто, крім аудіального сприйняття, дитина запам'ятовує і рухи, розвиваючи тим самим м'язову

пам'ять. Засновники Jolly Phonics розробили жести для кожного звуку мови. Наприклад, вивчення звуку [s] можна супроводжувати плавними хвилястими рухами рукою в повітрі, показуючи змію з вимовлянням ssss; [t] – повертаючи голову то праворуч, то ліворуч, імітуючи спостереження за грою в теніс, вимовляємо t t t і т.д. [5].

Можна вивчати пісні для кожної літери алфавіту, використовуючи ТЗН.

З допомогою такого мультисенсорного підходу, дітям набагато легше запам'ятати букву і звук який вона позначає. Для глибшого засвоєння проводять різноманітні прийоми роботи, щоб допомогти учням вивчити їхні звуки:

1. Збір або групування зображень об'єктів, які починаються на конкретний звук.
2. Спів пісень алфавіту, щоб заохотити дітей до відповідності звуку з графічним зображенням літери.
3. Використання карток зі звуками, з якими діти можуть грати, наприклад, з усім класом.
4. Робота на комп'ютері/інтерактивній дошці, де діти чують звуки, бачать букви і вибирають їх зі списку, або отримують зображення і мають вибрати літеру, з якої починається об'єкт.

Опанування читання за методом Phonics відбувається в декілька етапів:

1. Учні вчать звуки, їх графічне позначення буквами.
2. Учні вчать зливати звуки у склади; читають одно або двоскладові слова (закритий склад, потім відкритий, пізніше буквосполучення).
3. Учні читають слова та речення із розумінням прочитаного.
4. Учні читають слова, речення, тексти із розумінням прочитаного і можуть записати їх.

Вивчивши звуки, дитина оволодіє п'ятьма основними навичками читання і письма Jolly Phonics:

1. Вивчення 42 звуків англійської мови.
2. Синтез відповідних звуків.
3. Ідентифікація звуків.
4. Правопис літер, слів.

5. Правопис «хитрих» слів з «неправильним» написанням («Tricky Words»), наприклад «said», «was» і «the») [6].

Провідною особливістю методу Phonics є те, що діти вчаться читати і писати одночасно. Учні не вчать алфавіт, вони вчать фонемі і як ці фонемі можуть бути зображені на письмі. Перевагою методу Phonics є те, що вчитель самостійно обирає швидкість подачі нового матеріалу, тобто цей метод може враховувати індивідуальні можливості дитини.

Оскільки метод Jolly Phonics є схожим на метод, що використовується в рідній мові, він відображає послідовність злиття звуків у склади і слова, дозволяє сформувати навички відображення відповідностей між звуками й буквами і засвоїти графемо-фонемні відповідності, то навчання читання за Phonics є дуже важливим в освіті кожної дитини, особливо для тих, хто вчить англійську як другу іноземну. Все це разом робить учнів більш впевненими у собі і більш підготовленими до подальшого навчання.

Список використаних джерел:

1. Безруких М.М. Формування навичок читання та письма в процесі навчання дітей / М.М. Безруких // Англійська мова в початкових класах. – 2002. – № 1. – С. 68-77.
2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підр. для студентів вищих навч. закл. / С.Ю. Ніколаєва, О.Б. Бігич, Н.О. Бражник. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
3. Світловська Н.Н. Методика навчання читанню: що це таке? / Н.Н. Світловська // Початкова школа. – 2005. – № 2. – С. 12-14.
4. English Guru. Jolly Phonics. – 07.02.2019. URL: <http://englishgu.ru/jolly-phonics/>
5. Jolly Learning. Phonics, Grammar – Music Teaching Products. – 21.01.2019. URL: www.jollylearning.co.uk
6. Oxford Owl. Phonics made easy. – 09.11.2018. URL: <https://www.oxfordowl.co.uk/for-home/reading/phonics-made-easy>